

DE RYTMISKE VÆKSTLAG

RAPPORT MED ANBEFALINGER FRA
KULTURMINISTERIETS UDVALG OM
VILKÅR FOR DE RYTMISKE VÆKSTLAG

Udgivet af:

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf.: 33 92 33 70
Fax.: 33 91 33 88

E-mail: kum@kum.dk
Hjemmeside: www.kum.dk

Redaktion: Kulturministeriet
Forside: e-Types A/S
År: 2007

Elektronisk udgave:
ISBN: 87-7960-106-5
Publikationen er kun udgivet elektronisk.

© Rettighederne til denne rapport tilhører Kulturministeriet. Rapporten må imidlertid frit gengives med behørig kildeangivelse. Dog må rapporten ikke gøres til genstand for selvstændig kommerciel udnyttelse.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning	3
Udvalg om vilkår for de rytmiske vækstlag.....	3
Udvalgets sammensætning.....	5
2. Udvikling af vækst og talent	6
Begrebsdefinition.....	6
Den rytmiske musiks udvikling og potentiale	7
Nok støtte men ikke dirigere	8
3. Idekatalog over konkrete forslag	9
Rytmiske spillesteder	9
Transportstøtte til vækstlagsbands.....	9
Vækstlagstarif.....	10
Nye publikumsmiljøer.....	10
Frie vækstpuljemidler.....	11
Digital formidlingspulje	11
Komponist- og sangskriverpulje	12
Musikskoler.....	13
Øvelokaler.....	13
4. Strategier vedrørende den rytmiske musiks vækstlag og udvikling.....	15
Rytmisk musiks subkulturelle afsæt	15
Forvaltningen af den rytmiske musik	16
Det internationale perspektiv	17
Øvelokaler.....	18
Videndeling og netværk	18
Nye publikumsmiljøer.....	19
Vækstlag i et globalt perspektiv	20
Musikoplevelser i folkeskolen	21
5. Bilag.....	22
Bilag 1: Kommissorium for udvalg om vilkår for det rytmiske vækstlag	22
Bilag 2: Spørgeskema udsendt af udvalget.....	23
Bilag 3: Støttemuligheder for den rytmiske musik.....	25

1. INDLEDNING

Den rytmiske musik har gennem de seneste 20 år markeret sig som den dominerende musikgenre i Danmark. Som folkelig musik med et stort og bredt publikumspotentiale. Som kunstform i stadig udvikling både genre- og stilmæssigt og i et konstant skabende samspil med andre kunst- og medieudtryk.

Det er i særlig grad fra den rytmiske musiks vækstlag, at der bidrages med nye toner og former til udvikling af sociale, økonomiske og kulturelle samværs-, oplevelses- og identitetsmønstre. Den kreative masse er meget stor i de rytmiske vækstlag, og potentialet for menneskelig, kunstnerisk, økonomisk og karrieremæssig udvikling og vækst synes ubegrænset.

Den rytmiske musiks økonomiske potentiale kommer musiklivets egne aktører til gode, men bidrager også i et væsentligt omfang til en bredere samfundsmæssig indtjening gennem både national og international virksomhed

En øget statslig investering i den rytmiske musik må derfor anses for særdeles værdiskabende for ikke blot musikkens eget område – men også for alle de kultur- og erhvervsområder, der udvikler sig i et større eller mindre samspil med den rytmiske musiks mangfoldighed og efterspørgsel.

På den baggrund hilses kulturministerens initiativ til ekstra midler for en ny musikhandlingsplan velkommen. Nyt liv i musikken findes. Rettidige investeringer og øgede ressourcer er nødvendige for, at den kan folde sig ud.

Udvalg om vilkår for de rytmiske vækstlag

Det er kulturministerens ønske at sikre en fortsat udvikling inden for den rytmiske musik, og ministeren nedsatte derfor i maj 2007 et udvalg – i rapporten kaldet Vækstlagsudvalget – som skulle afdække den rytmiske musiks vilkår.

Vækstlagsudvalget skulle komme med forslag til, hvordan man kunne understøtte og stimulere den rytmiske musiks vækstlagsområder. Vækstlagsudvalget blev bedt om at aflevere sin rapport allerede i oktober 2007, således at udvalgets anbefalinger kunne indgå i Kulturministeriets musikhandlingsplan 2008-2011. Kulturministeren har bedt Kunstrådets Musikudvalg om at udarbejde forslag til musikhandlingsplanen.

Vækstlagsudvalget blev konkret bedt om at komme med et forslag til en udviklingsstrategi, der kunne sikre fleksibilitet og fremtidig udvikling af de rytmiske vækstlag. På baggrund af den overordnede udviklingsstrategi skulle udvalget udarbejde et idékatalog over konkrete forslag til initiativer, der umiddelbart kunne sættes i værk. Desuden skulle udvalget i overordnede træk beskrive og definere de rytmiske vækstlag.

Denne rapport beskriver i korte træk de rytmiske vækstlag og forsøger at formulere en definition af disse. Rapporten belyser, hvor og hvordan man bedst muligt kan understøtte vækstlagene og vækstmiljøerne, dér hvor de findes og på vækstlagenes egne betingelser. På den måde bliver grobunden for udvikling gødet via understøttelse og etablering af rytmiske vækstbede og nye publikumsmiljøer.

Tidligt i udvalgsarbejdet udsendte Vækstlagsudvalget et spørgeskema til musikorganisationer og udvalgte personer inden for de rytmiske musikmiljøer. Kommentarerne og forslagene er ikke direkte medtaget i rapporten, men de har givet inspiration til udvalgets udvikling af strategi og konkrete forslag.

Det er udgangspunktet, at Vækstlagsudvalgets forslag til en udviklingsstrategi for de musikalske vækstlag skal bruges aktivt af ministeren i hans generelle arbejde med at styrke talentudviklingen. De er således ikke tænkt som forslag, der skal udmøntes her og nu, men som forslag til strategier, der skal vokse sig stærke gennem vækstlagene via vedholdende udviklingsarbejde og initiativer.

Kunstrådets Musikudvalg kan løfte Vækstlagsudvalgets forslag til konkrete initiativer ind i Musikudvalgets aktivitetsplaner og i forslaget til Kulturministeriets musikhandlingsplan 2008-2011. Det er Vækstlagsudvalget klare opfattelse, at den kommende musikhandlingsplan 2008-2011 bør have et øget fokus på de musikalske vækstlag.

Vækstlagsudvalget lægger vægt på, at Kunstrådets Musikudvalg udmønter forslagene på en sådan måde, at det bliver enkelt og ubureaukratisk at forstå, søge og benytte sig af ordningerne. Vækstlagsudvalget ønsker desuden at pege på nødvendigheden af, at de nye støtteordninger kommunikerer direkte og effektivt ud til de rytmiske vækstlag, så enhver musiker, aktør og institution i vækstmiljøerne må formodes at modtage information om dem.

Vækstlagsudvalget har haft fokus på, at rapportens ni specifikke forslag skal være operationelle og realistisk opnåelige for dem, de skal understøtte og styrke.

Vækstlagsudvalget understreger, at det ikke har været muligt at udarbejde konkrete forslag for samtlige vækstlagsområder. Derfor indeholder rapporten også et strategiafsnit, som præsenterer visioner for en fremtidig kulturpolitik på vækstlagsområderne, som ikke i denne omgang blev prioriteret med konkrete forslag.

Vækstlagsområderne specifikt – og den rytmiske musik generelt – tilhører miljøer, som er i konstant forandring. Det er derfor ikke muligt at foreslå endegyldige løsninger på vækstlagsproblematikken. Rapporten skal ses som et forsøg på at indkredse og formulere nogle stimulerende forslag til, hvordan Danmark kan fastholde og understøtte de mange og store musikalske potentialer, som de rytmiske vækstlag indeholder.

Udvalgets sammensætning

Udvalget har haft følgende sammensætning:

Gunnar Madsen, ROSA (formand)

Jakob Brixvold, spillestedet Stars

Kenneth Hansen, Copenhagen Jazzfestival

Martin Buck, MyMusic

Carsten Holm, DR P3

Leif Skov, Kunstrådets Musikudvalg

Jan Opstrup Poulsen, Kulturministeriet

Musiker Signe Høirup Wille-Jørgensen deltog i udvalgets første to møder.

Udvalget er blevet sekretariatsbetjent af Birgitte Petersen, Kunststyrelsens Musikcenter, og Maya Arffmann, Kulturministeriet.

Udvalget har holdt 6 møder i perioden juni-september 2007.

2. UDVIKLING AF VÆKST OG TALENT

De rytmiske vækstlag har store potentialer, der kan udfolde sig, såfremt man definerer og understøtter dem mangfoldigt og med et tillidsfuldt fokus på deres kunstneriske og kvalitative præmisser. De rytmiske vækstlag skal understøttes målrettet og på ubureaukratisk vis, der hvor de findes og deres vækstbetingelser er optimale.

Begrebsdefinition

Først og fremmest dækker betegnelsen ”de rytmiske vækstlag” de kunstneriske og musikalske potentialer inden for den rytmiske musik – her i den bredeste forståelse folkemusikken, jazzen, rocken og verdensmusikken, som alle findes i rene og blandede udtryk samt ”undergenrer”. Desuden særligt miljøtilknyttede genrer som electronica, folkrock, hiphop, metal, pop, punk, rap m.fl., samt fusionsmusik i grænselandet op til den rene jazz.

Vækstbegrebet knytter sig især til selve udviklingen af kunstneriske genrer og stilretninger. Men begrebet knytter sig også til de miljøer og betingelser, der ligger til grund for de tendenser og udviklinger, som skal understøttes via et øget vækstfokus.

Ud over den kunstneriske betydning dækker vækstbegrebet også de mange menneskelige potentialer og kompetencer, som vækstlagenes miljøer til stadighed udvikler. Kompetencer som kreativitet, socialitet og entusiasme bør nævnes. Samfund, som bæres af musiske kvaliteter, er oftest samfund med styrke og sammenhængskraft. Vækstmiljøerne virker sammen med musikken som kommunikator, fortolker og reflektor af de kulturer, generationer og befolkningsgrupper, som udvikler nye udtryk og kulturelle såvel som samfundsmæssige identiteter.

Endelig – som en udløber og konsekvens af ovennævnte årsager – dækker vækstbegrebet også de økonomiske potentialer, der udvikles i vækstlagene. Kommercielle og erhvervsmæssige interesser overtager de nyskabte, musikalske frø til udplantning og nye former for vækst.

I udvalgets arbejde er de rytmiske vækstlag defineret som personer, der i deres daglige virke bidrager til udviklingen af de nævnte egenskaber og færdigheder.

Den rytmiske musiks vækstlag omfatter således store, mangfoldige og spredte udøver- og udviklingsmiljøer, som både opererer på egen hånd og i tilknytning til institutionelle miljøer i folke-, gymnasie-, ungdoms- og musikskoleregi, på efterskoler og højskoler, på musikkonservatorier o.a.

Den rytmiske musiks udvikling og potentiale

Set i historisk lys har den rytmiske musiks autodidakte udvikling været knyttet til tilfældigheder, personligt drive samt kommercielle betingelser og markedsvilkår. Den autodidakt funderede musik udtrykker sig overvejende gennem originale produktioner. I de senere år har der dog været en stigende tendens til, at markedsvilkårene har arbejdet målrettet på at "institutionalisere" og "skole" musikken bort fra musikalske kvaliteter for at rykke den tættere på underholdning og kommercielle interesser. De mange idol- og stjerne for en aften-programmer, som de fleste elektroniske medier, købecentre og sponsorer har lanceret, dokumenterer denne institutionalisering bort fra musikalsk kvalitet, udvikling og mangfoldighed på vækstlagenes kreative og musikalske præmisser. Den institutionelle musik udtrykker sig overvejende gennem kopiering og tolkninger – og drømme om noget andet og mindre end musikkens magt og magi.

En præmis for at støtte de rytmiske vækstlag og vækstmiljøer er derfor at sikre plads og råderum til den originale og autodidakt skabte musik, som opererer uafhængigt af den musikalske institutionalisering og kommercialisering.

Nye "fremmedetniske" kulturer findes i rigt mål i Danmark og udgør en slags *dobbelt vækstpotentiale*. Dels har disse kulturer ikke den vanlige angelsaksiske baggrund, hvilket giver nye og berigende vækst- og fusionsmuligheder. Dels har disse kulturer – som de eksisterende danske – deres iboende potentialer i vækstlag og miljøer, som ved rette understøttelse kan udvikle kvalitet, styrke og gensidig inspiration.

De rytmiske vækstlag dækker altså over rige kulturer af genrer, aktører og aktiviteter på alle niveauer – lige fra den spæde amatør til det band, som står over for sit gennembrud. Ikke alle aktører i vækstlagene har kontakt til eller behov for den støtte, som Vækstlagsudvalget ønsker at formidle. Vækstlagsudvalget foreslår, at det bliver den konkrete aktør i vækstlagskulturen, der må definere, hvornår og hvordan statslig stimulering eller støtte er ønskelig.

Nok støtte men ikke dirigere

Vækstlagsudvalgets medlemmer har været enige om, at man ikke ønsker at udvikle eller anbefale offentlige tilskudsordninger, der overtager de enkelte kunstnere eller orkestres eget ansvar for udvikling.

De rytmiske musikmiljøer skal til stadighed producere den egendrift, der skal være bærende for deres udvikling og karriere – uanset omfanget af det offentlige medspil.

Den kulturpolitiske opbakning bør tilsvarende sikre både økonomi og evne til at støtte ethvert initiativ, der er kendetegnet af kvalitet og bæredygtig musikalsk vision.

Den rytmiske musik er i stadig vækst, hvilket blandt andet skyldes ny teknologi, som gør det muligt med enkle midler at komponere, udvikle og distribuere musik. Understøttelse af vækstlagene skal tilgodes, at behovet for og lysten til udvikling og vækst ikke er i modstrid med behovet for genkendelse og tryghed, hvilket de senere års massive fremvækst af kopimusik og retrokoncerter viser. Vækstlagsudvalget ønsker at lægge vægt på definition af nye formidlingsredskaber, således at nævnte dobbeltinteresse kan udnyttes positivt.

Ved at understøtte ovennævnte fokus sikres det, at det bliver de skabende og udøvende, som selv får fokus på og ambitioner om udvikling af færdigheder og kompetencer. Det er centralt for udvalgets anbefalinger, at vækstlagsmidlerne skal understøtte vækstlagsmiljøer og vækstbede, der hvor disse findes. Kortlægning af og samarbejde mellem enhver type udøver, aktør og aftager i de rytmiske vækstlag skal sikre tilbud til alle. Vækstlagenes potentialer og drømme, men også deres begrænsninger og forhindringer, skal formuleres og kommunikeres, så de rytmiske vækstlag specifikt og borgerne generelt får optimal glæde af vækstlagsindsatserne.

3. IDEKATALOG OVER KONKRETE FORSLAG

I dette afsnit beskriver rapporten de ni indsatsområder, som udvalget finder vigtigt, at Kunstrådets Musikudvalg prioriterer. Indsatsområderne står ikke i prioriteret rækkefølge.

Rytmiske spillesteder

Udvalget foreslår, at Kunstrådets Musikudvalg i de nye aftaler med de regionale spillesteder indarbejder opgaver og forpligtelser over for vækstlagsmiljøerne i spillestedets geografiske område. Spillestederne skal for at løse denne opgave have øgede og øremærkede økonomiske ressourcer.

Udvalget ønsker at stimulere og styrke de rytmiske vækstlags spillesteder. Fokus skal rettes mod nye mål for vækstlagsmusikkens muligheder for udøvelse og dens møde med publikum.

Det må sikres, at de rytmiske vækstmiljøer trives og udvikles, der hvor de findes. Vækstlagene skal have adgang til ubureaukratiske og lettilgængelige ressourcer i deres nærområde. Spillestederne som musikalske kraft- og vækststøttecentre må optimalt og dynamisk positionere sig i deres områdes rytmiske univers. De bør stimulere hvert enkelt element (komponist, undergrundsmiljø, markedsføringsstrategi, initiativ etc.) og enhver befordrende samarbejds mulighed mellem miljøer, institutioner etc. til sikring af øget musikalsk kvalitet, dynamisk udvikling og vækst.

Transportstøtte til vækstlagsbands

Udvalget foreslår, at der bliver sat fokus på og afsat midler til en effektiv transportstøtte til vækstlagsbands.

Den rytmiske musiks mobilitet i Danmark har altid været et centralt punkt for musikkens udøvere og skabere. For vækstlagsbands er det altafgørende at komme rundt i landet og give koncerter. Dels for at opnå større spillekvalitet gennem en vedvarende koncertvirksomhed, dels for at modtage respons fra et bredt publikum.

Ordningen skal samtidig give publikum i hele landet adgang til nye tendenser og kunstneriske udtryk inden for de rytmiske genrer. For den rytmiske musik er det vigtigt at sikre en vedvarende kontakt med publikum – både i forhold til den kunstneriske

udvikling og i forhold til de basale erhvervsmæssige vilkår. Efterspørgslen efter den rytmiske musik er stigende i disse år. Denne vækst kan med fordel stimuleres. Offentlig støtte til vækstlagsbands bør derfor være tilgængelig på lige fod med støtte til etablerede, professionelle bands.

Vækstlagstarif

Udvalget foreslår, at der iværksættes en debutantordning med en vækstlagstarif, som er en særlig aftalt tarif for musikere og bands i vækstlagene. Udvalget foreslår, at vækstlagstariffen skal svare til en halv almindelig tarif, og at et band kan få vækstlagstariffer de første to gange, bandet giver koncert på et givet spillested.

Vækstlagstariffen skal gøre det mere attraktivt for et spillested at hyre et vækstlagsband. I dag spiller mange vækstlagsbands gratis eller 'på døren' for i det hele taget at komme ud at spille. Tariffen letter vækstlagets adgang til de rytmiske spillesteder, og koncertarrangørerne stimuleres til at udvide repertoiret med nyere musik. Spillesteder og koncertarrangører, som ønsker at gøre en særlig indsats for up-coming bands, vil styrke disse bands' erfaringsudvikling og sceniske dygtiggørelse via en sådan ordning.

Debutantordningen giver de rytmiske spillesteder en reel mulighed for at tilbyde nye orkestre plads i koncertkalenderen på betalingsvilkår, der lægger sig op ad betalingen for internationale, mindre kendte bands. En sådan ordning vil sidestille danske musikere på det danske marked med de vilkår, de møder i udlandet. Spillestedet er ansvarligt for alle øvrige omkostninger i forbindelse med arrangementet, hvad enten der er tale om en solokoncert eller et opvarmningsjob. Debutantordningen gælder kun for bands, der ikke er hjemmehørende i det pågældende spillestedets kommune. Det stimulerer orkestrenes landsdækkende mobilitet. Det står de enkelte spillesteder frit for at indgå lokalaftaler. Bands, der honoreres efter vækstlagstariffen, skal også være berettiget til transportstøtte.

Nye publikumsmiljøer

Udvalget foreslår, at der afsættes en pulje til udviklingskoncerter på efterskoler, højskoler og inden for lignende uddannelsesmæssige rammer.

Efterskoler, højskoler og lignende institutioner udgør et interessant modtagerled, der publikumsmæssigt rummer både modspil og indlevelse. Samtidig udgør elever og

studerende et vigtigt og selvstændigt formidlingssegment for musikken, som er uafhængigt af de etablerede formidlingsformer.

Publikums aldersmæssige forhold betyder meget for den kunstneriske identifikation, når fornyelsen i musiklivet skal stimuleres. Skoler og institutioner er ramme for mange unge mennesker i deres kunstnerisk mest nysgerrige alder i forhold til genrers brydninger og udvikling.

De nye publikumsmiljøer udgør et betydeligt potentiale for det samlede jobtilbud for vækstlagsbands. Netop antallet af gennemførte koncerter og publikumsoptrædener er af vital betydning for de enkelte orkestres professionalisering og dygtiggørelse i forhold til performance, samspil og kunstneriske udvikling.

Endelig fungerer de unge publikumsmiljøer som vigtige formidlingskanaler, der spreder kendskabet til de nye bands og kunstnere gennem hurtig, mobil og netbaseret kommunikation med andre unge i hele landet.

Frie vækstpuljemidler

Udvalget foreslår, at Kunstrådets Musikudvalg afsætter frie vækstpuljemidler. De frie midler skal understøtte lokale vækstlagsmiljøer samt unikke og udviklende projekter, initiativer, produktioner m.v.

Midlerne giver Musikudvalget mulighed for at støtte vækstlagsinitiativer, som ikke passer ind i allerede eksisterende kategorier og puljer. Puljen bør have en vis størrelse. Det bør overvejes, hvordan en decentral pulje til vækstmiljøerne kan sikre ordningens målrettede effekt.

Digital formidlingspulje

Udvalget foreslår, at der i overensstemmelse med den digitale distributions fornyede krav og muligheder afsættes midler til en digital formidlingspulje til brug for vækstlagsbands.

Udvalget ser her formidling i ordets bredeste betydning, hvor både det enkelte værk og den kontekst, som værket opleves i, er en del af formidlingen. Udvalget ser et klart vækstpotentiale i bølgen af billige selv-produktioner, men produktionernes kvalitet står ikke mål med konkurrencen på det digitale marked. Publikums interesse på den digitale scene deles med et stigende antal aktører (mere end 2 mio. bands på f.eks.

MySpace), og derfor er den velskrevne og velproducerede single igen blevet et afgørende formidlingspunkt.

Udvalget foreslår, at der ydes støtte til professionel produktion af singler, hvilket også vil opfordre til ny, procesorienteret tankegang og skabe nye netværk og samarbejdspartnere i vækstmiljøerne. Puljen skal desuden yde bidrag til produktion og/eller oversættelse af hjemmesider, musikvideoer, grafisk design, forsøg med vital markedsføring, netbaseret markedsføring i forbindelse med turnéaktivitet mv. Et af kriterierne kunne være, at bandet skal have spillet mindst ét job og max udgivet én plade eller to tracks.

Komponist- og sangskriverpulje

Udvalget foreslår, at der afsættes midler til understøttelse af de rytmiske vækstlags talentfulde komponister og sangskrivere, der muliggør og stimulerer samarbejde mellem kunstnere på et højt kvalitativt niveau og talenter fra vækstlagene.

Kvaliteten i sangskrivningen er af afgørende betydning for udviklingen af både eksisterende og nye stilarter og genrer. Musikkens kvalitet er essentiel for musikkens folkelige forankring, dens kulturelle holdbarhed og dens kommercielle potentiale.

Relevante tiltag inden for mesterlære og erfaringsudveksling bør i vid udstrækning understøttes i form af konkret samarbejde og gennem workshopper og andre udviklings- og læreprocesser. I et internationalt perspektiv vil det i mange tilfælde være af stor værdi at støtte coaching, seminarer, kurser og initiativer, der øger tilgangen af international viden og erfaringer til det danske musikliv. Støtte til denne form for netværksdannelser vil stimulere danske komponister, sangskrivere og musikproducenters tilstedeværelse i internationale og professionelle musikmiljøer.

Der bør tilstræbes individuelle tilskudsordninger frem for institutionaliseret undervisning. Initiativer, der kombinerer det enkelte band eller den enkelte sangskriver/komponists interesser og behov med bredere løsningsmodeller, bør naturligvis også kunne komme i betragtning.

Udmøntning af støtte bør i videst muligt omfang tage afsæt i konkrete sangskrivnings-, kompositions- og musikproduktioner.

Musikskoler

Udvalget foreslår, at elever fra musikskolerne, som ønsker at gå til sammenspil eller spille i bands, kan få hjælp til at finde sammen. De skal tilbydes øvemuligheder i indrettede lokaler med det nødvendige udstyr og med mulighed for supervision, støtte og vejledning efter behov.

Musikskolerne er også rytmiske vækstbede. Det er her, de unge får mulighed for at stifte bekendtskab med musikken, finde sammen med andre i musikken, øve og dyrke deres individuelle talenter. Derfor bør musikskolerne også spille en stor rolle i forhold til den samlede vækstlagsstrategi.

Det vil være oplagt at udnytte allerede eksisterende øvelokaler til musikskoleelever og indrette nogle af lokalerne med det nødvendige udstyr, så de udøvende kun skal medbringe deres egne instrumenter. Øvelokalerne skal have tilknyttet personer, som er praktisk begavede, musikpædagogisk velbevandrede og generelt interesserede i udvikling af unge, musikalske mennesker.

Øvelokaler

Udvalget foreslår, at der etableres en pulje, hvor eksisterende øvelokaleforeninger kan søge om støtte til aktiviteter, der kan støtte op om øvelokalemiljøet som vækstbed.

Udvalget finder, at enhver større by bør have et tilbud om øvelokaler til udøvende vækstlagsmusikere. Et øvelokalekompleks kan også blive et vækstbed, hvis der f.eks. er tilknyttet en scene, et lydstudie, et artworkstudie, en café/butik eller musikbrancheworkshopper. Derudover ville det være en fordel, hvis der i øvelokalekomplekset fandtes sparringsmuligheder med personer med udstrakt viden om næste skridt i et musikerkarriereforløb. Et sådant øvelokalemiljø kan fremstå som samlingspunktet i dag- og aften timerne for det daglige sammenrend af byens lokale artister, der kan arbejde sammen og danne et unikt rytmisk miljø under kontrollerede og gode forhold (også gerne billige og ikke kommercielle).

Det er dog udvalgets holdning, at selve etableringen af øvelokaler primært er en kommunal opgave. Udvalget vil anbefale, at der støttes op om initiativer, som bidrager med at løfte øvelokaleforeningernes 'lokaleudlejning' til et niveau, hvor de med tiltag af ovennævnte karakter kan udvikles til lokale og regionale vækstbede. For at imødekomme dette bør der etableres en pulje, hvor eksisterende øvelokaleforeninger

kan søge om tilskud til aktiviteter henvendt til vækstlagsmusikere i og omkring deres forening.

Desuden foreslår udvalget, at man etablerer en ambassadørordning for øvelokaleforeninger, hvor etablerede kunstnere, der stammer fra vækstlaget, bliver ansat i en periode på f.eks. to-tre måneder. Deres primære opgave er at besøge øvelokaleforeninger med henblik på at arrangere workshopper til inspiration for de lokale musikere og formidle facts om organisering, støttemuligheder, presseapproach, musikfærdigheder mv.

4. STRATEGIER VEDRØRENDE DEN RYTMISKE MUSIKS VÆKSTLAG OG UDVIKLING

Der tales i disse år meget om vækstlag og talentudvikling i det kulturpolitiske rum. Rent kunstnerisk er der gode grunde til interessen, da der som aldrig før produceres en mangfoldighed af rytmisk musik.

Det er dog værd at notere sig, at det både nationalt og internationalt er den mere etablerede, forudsigelige eller umiddelbart salgbare musik, der dominerer i medier og blandt publikum.

De kommercielle interesser samler sig naturligt nok om de sikreste forretningsmodeller, som sjældent har *kunstnerisk* kvalitet og vækst som sit fokus eller mål.

Der har været en lang tradition for, at international kapital har stået bag den danske pladeindustri, fordi de multinationale pladeselskaber samler sig om de sikreste investeringer. Derfor er det naturligt, at det netop er mangel på udenlandsk investeringskapital, der i disse år udgør det største problem for den rytmiske musiks udvikling og udbredelse.

Paradoksalt kan man hævde, at selskabernes markante, kommercielle, nationale succeser, som den rytmiske musik leverede op gennem 80'erne og 90'erne, både lagde grunden til voldsom vækst i de producerende led og skabte grundlag for den investeringsmæssige afmatning, der er kendetegnende for branchen i dag.

Det er Vækstlagsudvalgets opfattelse, at den rytmiske musiks potentiale er så stort, at der til stadighed vil dukke nye udviklings- og kvalitetsorienterede operatører op i musikbrancherne. Udvalget ønsker at understrege, at kulturpolitisk engagement og investering i de rytmiske vækstlag har meget stor og positiv betydning for stimuleringen af denne udvikling.

Rytmisk musiks subkulturelle afsæt

Den rytmiske musik har sine kunstneriske rødder og udspring i større og mindre subkulturelle miljøer, mens musik generelt har udviklet sine kunstneriske udtryk på bredere folkelige, traditionelle og kommercielle betingelser. Vækstlagsudvalget

formulerer i denne rapport en række strategiske overvejelser i forhold til den statslige kulturpolitik på området.

Den rytmiske musikscene – i hele sin genremæssige bredde – består af mange, decentrale og uafhængige bands med det tilfælles, at de har vækst som pejlemærke for både den kunstneriske, menneskelige, publikumsmæssige og erhvervsmæssige udvikling.

Den rytmiske musik – og i særlig grad dens vækstlag – er kendetegnet ved sin dynamiske uforudsigelighed og initiativrigdom. I respekt herfor, og på trods heraf, er der i dansk musiklovregi udviklet bæredygtige ordninger og rammer, der forener musikkens behov med de statslige forvaltningsmuligheder.

Lovgivningen om spillestederne, den tidligere nationale transportstøtte og internationale koncertstøtteordninger er gode eksempler på samspil mellem centralt organiserede og decentralt håndterede tilbud, der har bidraget til at understøtte musiklivets egendynamik og prioriteringer.

Forvaltningen af den rytmiske musik

Den statslige understøttelse af den rytmiske musik er ofte centralt organiseret og forvaltet og decentralt håndteret og realiseret.

Genreorganisationer og spillesteder modtager og fordeler en stor del af den statslige støtte til musikalske aktiviteter, formidling og produktion. Visse genrer er dog ikke tilknyttet en genreorganisation.

I nordisk regi omgærdes den danske håndtering af de rytmiske områder med stor respekt og interesse. Ikke mindst fordi det med den danske model er lykkedes at kombinere de decentrale operatørers faglige kompetencer med stor forvaltningsmæssig driftssikkerhed. Samtidig sikres optimale vilkår for musikkens og andre initiativers udvikling.

Hvis denne grundmodel skal fungere, fordres fortsat et fagligt og udviklingsorienteret samspil mellem de konkrete bevillingsmyndigheder og formidlingsleddene, hvor parternes kompetencer udnyttes optimalt. Det bør dog tilstræbes, at alle ordninger forenkles og smidiggøres, at de kommunikerer endnu mere målrettet, og at nødvendige administrative standarder opretholdes.

En umiddelbar svaghed ved den decentrale danske model er, at det kan være svært at skabe fundamentale ændringer og forbedringer i den statslige investering på det rytmiske område. Grunden er, at det er vanskeligt at definere fælles løsningsmodeller på et så mangfoldigt område som den rytmiske musik.

Til gengæld er det lykkedes den rytmiske musik at placere sig som det dominerende folkelige musikudtryk med en meget bredt funderet publikumsinteresse.

Når det gælder talentudvikling og støtte til vækstområderne inden for den rytmiske scene, er det af afgørende betydning, at der sikres en god spredning af de nationale midler, og at de bærende tilskudsmodeller bygger på et højt niveau af selvforvaltning.

Det internationale perspektiv

I en global kontekst er mulighederne for kunstnerisk udvikling, partnerskab og inspiration større end nogensinde. Samtidig øges konkurrencen om synlighed og finansiering voldsomt.

I en dansk, national kontekst er det af afgørende betydning for musikkens udvikling og udbredelse, at der til stadighed produceres kvalitet på alle udviklingstrin og inden for alle genrer. Men det er også vigtigt, at der tilvejebringes kapital, der kan understøtte formidlingen af den kunstneriske produktion og den internationale efterspørgsel efter denne.

I denne sammenhæng må det sikres, at der konstant udvikles vilje og evne i musiklivet til at opsøge det internationale publikum.

Her spiller livescenen og en konstant koncertvirksomhed en betydningsfuld rolle. Også udviklingen af dynamiske redskaber til netbaseret formidling på alle niveauer vil blive nødvendig for at placere musikken stærkt internationalt.

Således må der arbejdes for, at også vækstlagsmusikken er levende til stede i alle relevante og betydende internationale sammenhænge: i film og virtuelt mediebaseede sammenhænge, ved konkret optræden på festivaler og klubsener samt ved kulturelle, folkelige og erhvervsmæssige arrangementer.

Det statslige medspil er væsentligt for de rytmiske vækstlags vilkår og udvikling. Øget engagement og ressourcetilførsel på forskellige niveauer kan tjene til at stimulere og

inspirere – og netop ikke *erstatte* – de mangfoldige betingelser for musikken. Et øget kulturpolitisk engagement kan bidrage væsentligt til at sikre konstant bevægelse og spirekraft i alle dele af de kunstneriske vækstbåde, hvilket er altafgørende for optimal udvikling af potentialet.

Øvelokaler

I Vækstlagsudvalgets udsendte spørgeskema var behovet for øvelokaler blandt de hyppigste forslag til forbedringer af vækstlagenes vilkår. Den rytmiske musik kræver lydisolerede lokaler, hvilket gør det vanskeligere at finde egnede muligheder. Økonomisk er det vanskeligt for de unge talenter at finde midler til at dække huslejudgifterne på det private marked.

Større øvelokaleforeninger udgør i mange tilfælde *vækstbåde* for de udøvende og skabende musikere, idet øvelokalet et sted, hvor man møder andre musikere og dermed har mulighed for at igangsætte nye orkesterkonstellationer. Behovet for øvelokaler for det rytmiske musiklivs udfoldelse er fortsat stort og generelt. Vækstlagsudvalget erkender dette behov, men har ikke fundet det inden for sit kommissorium at gå ind i den generelle øvelokaleproblematik.

Videndeling og netværk

Videndeling og deling af netværk er vigtige elementer i de rytmiske vækstlags udvikling. Især i de større byer opstår og udvikles forskellige grupperinger af udøvende og formidlende personer i musiklivet.

Nye koncertarrangører og festivaler, nye booking- og formidlingsvirksomheder, ny teknologi og nye formater, nye pladeselskaber og medieinitiativer dukker frem og bidrager både til at forny de formidlingsmæssige muligheder og til at understøtte nye kunstneriske udtryk og initiativer.

Det er af stor betydning, at disse lag i musiklivet omgærdes med respekt og, hvor det er muligt, understøttes økonomisk og konstruktivt fra statens side – gerne i samarbejde med musiklivets og kommunernes institutioner og organisationer. Man kan afsætte midler til at sikre relevante personer fra vækstlagene øgede muligheder for at deltage i såvel den internationale som den nationale videnudvikling (seminarer, coaching, konferencer,

workshopper inden for tekniske, økonomiske eller kulturelle områder etc.), akkurat som det er muligt for medarbejdere inden for mere etablerede fagområder.

Eksisterende spillesteder og etablerede arrangører bør spille aktivt med i understøttelsen af de lokale vækstbede med koordinerende og videndelende initiativer. Det er af stor betydning, at vækstmiljøernes idéer og behov ikke blot overtages af de mere etablerede, men at de understøttes og formidles til sikring af øget indsigt, iderigdom, energi og handlekraft.

De subkulturelle vækstmiljøer arbejder også internationalt. Der etableres via nettet og gennem en omfattende organisations-, konference- og koncertvirksomhed mange bæredygtige kontakter mellem dansk musikliv og internationale formidlingsled.

Kontakt mellem mennesker og deres fokus er i al væsentlighed af fælles interesse for musikgenren, nichen eller stilarten.

Den fælles interesse for at udvikle og udbrede musikken er også en voldsom drivkraft.

De menneskelige, kunstneriske og kommercielle ambitioner går hånd i hånd som klare målsætninger båret af udviklingstrang og nødvendighed.

Det er vigtigt at støtte op om denne netværksenergi, hvis danskproduceret musik skal sikres udbredelse i konkurrence med andre kunstneriske territorier – og samtidig være en del af de internationale kunstneriske strømninger.

Nye publikumsmiljøer

Nye publikumsmiljøer som ramme for vækstlags- og upcomingmusikken er en væsentlig ambition. Hvad enten der er tale om rytmisk musik, der er overvejende bevægelsesorienteret eller overvejende koncertorienteret, er den rytmiske musiks grundambition at *nå ud til folk*.

Med lovgivningen om spillestederne har man stimuleret det kyndige og nysgerrige musikpublikums adgang til den rytmiske scenes mange seriøse og professionelle udøvere og dermed understøttet disses arbejdsvilkår.

For den rytmiske musiks vækstlag gælder dog, at de kun i et mere beskedent omfang kan drage nytte af musiklovens rammer. I nærværende rapport peger Vækstlagsudvalget på nogle tiltag, der umiddelbart kan styrke området.

Det vil være gavnligt at holde et vedvarende fokus på nye publikumsmiljøer, der har interesse i at møde den nyeste musik under udvikling.

Vækstlag i et globalt perspektiv

Den globale og digitale verden er i en rivende udvikling. Teknisk og praktisk er vi tættere på at kunne nå hinanden end nogensinde før. Kampen for ejerskabet til musikken er kompliceret og uoverskuelig for de fleste. Set i en national, dansk kulturpolitisk kontekst kan man håbe på og arbejde for, at kendskabet til de grundlæggende kunstproduktioner bliver så stort og så omfattende som muligt.

På vækstlagsmusikkens område betyder denne udvikling bl.a., at nogle af de hierarkiske mønstre, der har været blandt forudsætningerne for orkestrenes og kunstnernes udvikling og fremdrift, er under nedbrydning.

Danske pladeselskaber, forlag og bookingfirmaer har ikke længere eneret på at håndtere kunstnernes erhvervsmæssige muligheder. Danskproduceret musik kan forholde sig til hele verden som potentiel samarbejdspartner.

For vækstlagenes musik betyder dette, at de på den ene side står økonomisk langt svagere end tidligere i forhold til den nationalt baserede branche, der har hænderne fulde med at fokusere på de sikreste økonomiske partnere. På den anden side har vækstlagene bedre muligheder for at komme i kontakt med et meget bredere og større branchemæssigt netværk end tidligere. Dermed er der skabt mulighed for direkte internationale investeringer i dansk musik på alle niveauer. Musik skabt i Danmark er i en mere gunstig position i forhold til den internationale konkurrence end tidligere, hvor afhængigheden af de multinationale pladeselskabers dominans reelt gjorde det umuligt at arbejde internationalt. Med nettet som leverandør når musikken kloden rundt.

Gennem en stadigt stigende koncertvirksomhed – som beskrevet i den seneste IFPI-rapport – sætter danske orkestre sig igennem over for et internationalt publikum. Der er dokumenteret kendskab til mere end 1000 koncerter på årsbasis. De reelle tal nærmer sig måske det tredobbelte.

Et nyt publikum for dansk musik er i støbeskeen. Et publikum af et omfang, der også understøtter de mindre, kunstneriske og mere skrøbelige genrer og nicher. Her findes et marked for mange flere, end de danske rammer kan tilbyde. Det vil derfor være nyttigt for synliggørelsen af ny dansk musik at støtte vækstlagenes brug af internationale scener og nye digitale formater og formidlinger. Derved positioneres vækstlagenes musik over for et nyt og større publikum, og der udvikles nyttige værktøjer for de enkelte orkestres kunstneriske og tekniske udvikling.

Musikoplevelser i folkeskolen

Der er et øget, positivt fokus på musikoplevelser i den danske folkeskole i disse år. Aktuelt har der med udgangspunkt i professor Anne Bamfords rapport ”The Ildsjæl in the Classroom” været drøftelser mellem Kunstrådet, undervisningsministeren og kulturministeren. Der er efterfølgende nedsat en rådgivningsgruppe, der skal bringe forslag til styrkelse af de praktisk-musiske fag i folkeskolen. Bamfords dokumentation fastslår i særlig grad *musikkens* evne til at bibringe børn og unge øget koncentration og motivation via musikalske aktiviteter og oplevelser.

Som en del af de grundlæggende anbefalinger ønsker Vækstlagsudvalget at tilslutte sig opfattelsen af, at styrkelse af faget musik samt forøgelse af mangfoldigheden og mængden af kvalitative musikoplevelser i folkeskolen vil være en generelt stærk introduktion for børn og unge til indføring i musikkens magiske univers. Derved skabes et væsentligt fundament for de musikalske vækstbede, vækstmiljøer og personlighedsdannelser, som den musikalske motivationskæde bygger på, og som folkeskole, musikskoler, musikalske dannelser og uddannelser, musikalske karrierer m.v. kan tage afsæt i.

Selvsagt vil alle musikalske genrer og aktiviteter have glæde af ovennævnte indsatser. Vækstlagsudvalget foreslår optimalt fokus på og indsats for musikkens placering i folkeskolen – som fag og som personlighedsstyrkende, fællesskabsstimulerende og oplevelsesgivende bærer af dansk kulturidentitet. Ikke en udgift, men en meget væsentlig investering.

5. BILAG

Bilag 1: Kommissorium for udvalg om vilkår for det rytmiske vækstlag

Baggrund

Vækstlaget inden for den rytmiske musik er inde i en positiv udvikling på det kunstneriske niveau. For at sikre en fortsat udvikling på området ønsker kulturministeren forslag til en overordnet udviklingsstrategi, der kan stimulere området og tilbyde nye og fleksible rammer for udvikling af det rytmiske vækstlag.

Opgaver

Udvalget skal komme med et forslag til en udviklingsstrategi, der sikrer fleksibilitet og en fremtidig udvikling af det rytmiske vækstlag. Forslaget til udviklingsstrategien skal kunne anvendes indenfor rammerne af kulturministerens generelle arbejde med talentudvikling for det rytmiske musikmiljø. Udviklingsstrategien skal derfor kunne anvendes i kulturministerens langsigtede arbejde med vækstlaget.

Udvalget bedes i overordnede træk beskrive og definere det rytmiske vækstlag, og på den baggrund belyse hvor og hvordan der støttes bedst muligt op om talenterne og sættes ind med størst mulig effekt. Udviklingsstrategien skal tage udgangspunkt i, hvordan udviklingen kan styres på musikkens præmisser. Fokus skal være på stimulering af nye vækstlagsmiljøer, herunder nye publikumsmiljøer.

Herudover bedes udvalget på baggrund af den overordnede udviklingsstrategi udarbejde et idekatalog over konkrete forslag til initiativer, der kan være med til at føre strategien ud i livet. Forslagene bedes beskrevet konkret, så de umiddelbart kan sættes i værk. Forslagene skal ses i sammenhæng med Kunstrådets Musikudvalgs støtte på spillestedsområdet og det rytmiske område, herunder videreførelsen af Kulturministeriets Musikhandlingsplan. Udvalget skal således komme med forslag, der kan indgå som led i den kommende Musikhandlingsplan.

Tidsplan

Udvalget forventes at aflevere rapport med anbefalinger til kulturministeren i efteråret 2007.

Bilag 2: Spørgeskema udsendt af udvalget

Spørgsmål om udvikling af den rytmiske musiks vækstlag

En vigtig del af vækstlagsforståelsen ligger i anerkendelsen af, at der findes autonome musikmiljøer indenfor alle den rytmiske musiks genrer og stilarter. Komponister, musikere, producere og diverse promotionsled udgør på et tidligt tidspunkt frøene i de rytmiske vækstbædere.

Kulturministeren har nedsat et udvalg om vilkår for det rytmiske vækstlag, der skal udarbejde et forslag til en udviklingsstrategi for det rytmiske vækstlag og komme med konkrete forslag til initiativer (udvalgets kommissorium vedhæftes).

Udvalgets medlemmer vil gerne supplere deres egne erfaringer og viden i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Derfor håber vi på, at du/ I vil medvirke ved at besvare nedenstående spørgsmål.

Og vi modtager gerne konkrete ideer og forslag til forbedringer af vilkårene for dette område – uden vi dog kan garantere, at alle forslagene vil indgå i den endelige rapportens anbefalinger.

- Hvordan deltager du i udviklingen af vækstlaget?
- Hvilke idéer har du til initiativer, der kan bedre kvaliteten i de rytmiske vækstlag i Danmark?
- Kender du til problemer, der hindrer vækstlagets udvikling?
- Hvilke værdier og evner synes du skal være bærende for udviklingen af rytmisk musik?
- Hvilke digitale muligheder kan imødeses og udvikles til gavn for vækstlaget?
- Bør der være grænser for hvordan vækstlaget defineres?

Besvarelse af spørgsmålene indsendes til Birgitte Petersen, birgpe@kunst.dk, senest torsdag den 5. juli 2007.

På forhånd tak for hjælpen.

På udvalgets vegne

Gunnar K. Madsen

Formand

Bilag 3: Støttemuligheder for den rytmiske musik

Støtteordninger under Kunstrådet og staten

Transportstøtte:

Tilskud til transportomkostninger i forbindelse med professionelle orkestres og ensembles koncerter i Danmark. Hvert ensemble kan højst modtage 25.000 kr. i transportstøtte pr. år.

Transportstøtteordningen har fire ansøgningsfrister om året: 1. januar, 1. april, 1. juli og 1. oktober. Ordningen udløber med udgangen af 2007.

Link: <http://www.kunststyrelsen.dk/475000c/base/12551a4>.

Honorarstøtte:

Tilskud til rytmiske spillesteder til dækning af musikertariffer.

Det er en forudsætning for at få honorarstøtte:

- at der afholdes mindst 10 koncerter årligt fordelt på mindst seks måneder
- at der er offentlig adgang til koncerterne
- at der tages entre
- at hver enkelt af de medvirkende musikere modtager et honorar, der mindst svarer til overenskomstmæssig aflønning
- at der er kommunal medfinansiering.

Honorarstøtteordningen har ansøgningsfrist 1. november hvert år samt herefter løbende ansøgningsfrist for nye ansøgere samt ansøgere, som søger om flere klip.

Link: <http://www.kunststyrelsen.dk/475000c/base/13251a4>.

Projektstøtte til rytmiske spillesteder (Vækstlagspuljen):

Der kan søges støtte til:

- projekter med musikere fra vækstlaget (upcoming bands)
- projekter for de smalle genrer (bl.a. jazz, folke- og verdensmusik)

- projekter med fokus på publikumsudvikling, herunder formidling.

Der er en årlig ansøgningsfrist. Ordningen udløber med udgangen af 2009.

Link: <http://www.kunststyrelsen.dk/475000c/base/94951a4>.

Talentudvikling:

Der lægges vægt på, at ansøgninger opfylder et eller flere af følgende kriterier:

- har en karakter, der kan tjene som inspirerende eksempel for andre
- er nyskabende eller indeholder en tydelig forbedring af en eksisterende aktivitet
- har fokus på at forbedre indsatsen over for særligt talentfulde børn og unge
- bidrager til en styrkelse af rollemodeeffekten i forhold til børn og unge
- har fokus på at styrke rekrutteringen af børn og unge til de mere sjældne orkesterinstrumenter (obo, fagot, valdhorn m.fl.)
- sigter på at fremme samarbejdet mellem forskellige led (institutioner) i den musikalske fødekæde.

En årlig ansøgningsfrist. Ordningen udløber med udgangen af 2007.

Link: <http://www.kunststyrelsen.dk/475000c/base/55051a4>.

Talentudvikling (styrket talentudvikling musik):

Der kan søges tilskud til talentudvikling, herunder særligt forsøgsprojekter rettet mod talentfulde børn og unge fra familier med begrænsede økonomiske ressourcer, f.eks. ved reduceret egenbetaling/friplads.

Der lægges vægt på:

- at der er tale om et særligt sammensat tilbud til talentfulde børn og unge på ”præ-MGK-niveau”
- at der er tale om lokal medfinansiering i projektet
- at der gives betalingsreduktion eller friplads til mindrebemidlede deltagere i projektet.

Der er en årlig ansøgningsfrist. Ordningen udløber med udgangen af 2010.

Link: <http://www.kunststyrelsen.dk/475000c/base/f1851a4>.

Kunstrådets tværgående pulje: Der kan søges tilskud til udvikling af nyt publikum. Her tænkes på projekter, der afprøver metoder til at inddrage nye publikumsgrupper. Det kan være projekter inden for "smalle" kunstgenrer (f.eks. dans, lyrik, ny kompositionsmusik), hvor der gøres en ekstra formidlingsindsats for at få et bredere publikum. Eller det kan være projekter, hvor en særlig formidlingsindsats er målrettet en publikumsgruppe, som normalt er underrepræsenteret.

Link: <http://www.kunststyrelsen.dk/475000c/base/26d51a4>.

MXD- Music Export Denmark

Danske kunstnere kan ansøge MXD om støtte til eksportprojekter.

Der støttes efter fifty-fifty princippet, hvilket betyder, at ansøger selv skal finansiere minimum 50 procent af projektet.

Ansøger (kunstneren og/eller dennes professionelle bagland) skal være professionelt arbejdende indenfor det rytmiske område – typisk pop og rock – ligesom pågældende kunstner og dennes rettigheder skal være hjemhørende i Danmark.

MXD-støtten vil typisk falde indenfor følgende kategorier:

- Showcase – en eller flere koncerter i promotionsammenhæng i et eller flere territorier uden eller med meget begrænset honorar.
- Enkeltstående koncert/konserter – i et eller flere territorier med honorar, der dog ikke dækker de faktiske omkostninger, men som i kraft af begivenhedernes vigtighed tillægges stor promotionmæssig værdi i pågældende territorium/territorier.
- Koncertturné/koncertturnéer – herunder som support for større navn i et eller flere territorier.

Ansøgninger til MXD vil blive løbende behandlet af MXD's bestyrelse og sekretariat.

Ansøgning vedrørende alle eksportprojekter skal indsendes senest to måneder før iværksættelse.

Ved støtte fra MXD gøres ansøgere opmærksom på, at der ikke til samme projekt kan opnås støtte fra Kunstrådet og musikkens genreorganisationer.

Ved turnévirksomhed i visumkrævende lande – eksempelvis USA – skal visum og andre indrejsetilladelser være på plads for at støtte kan udbetales.

Link: http://www.rosas.dk/mxdadmin/public/ansoegning/ansoegning_step1.aspx.

Støtteordninger under genreorganisationerne, KODA, Dansk Musiker Forbund, DJBFA og Dansk Artist Forbund

ROSA

ROSA yder råd og vejledning til danske musikere og tilbyder desuden forskellige former for støtte- og efteruddannelsesordninger.

Portostøtte:

Gives til udsendelse af demo-cd'er samt bandinfo (pressemeddelelser, fotos etc.) med henblik på job på spillesteder, pladeselskabskontrakter, optagelse i bookingbureau i ind- og udland etc. Portostøtten udgør i 2006 maksimalt kr. 600 (plus op til 50 "boblekuverter").

Link:

<http://www.rosa.org/v4/home/view.php3?SectionID=18&ContentID=7&ParentIDs=/3/18/>.

Støtte til liveproduktion af dansk musik i udlandet

For at kunne komme i betragtning til støtte skal ansøger indsende minimum 2 stk. lyttemateriale (cd), formålsbeskrivelse og et budget vedr. udlandsjobbene, hvori indgår samtlige indtægter og udgifter. Det ansøgte beløb skal angives i danske kroner.

Støtten gives hovedsageligt til afvikling af koncerter/job i udlandet – evt. showcases.

Link:

<http://www.rosa.org/v4/home/view.php3?SectionID=19&ContentID=8&ParentIDs=/3/19/>.

Dansk Jazz Forbund

Dynamisk pulje:

Der kan søges om støtte til:

- turneer i udlandet – fortrinsvis til rejser og ophold
- dækning af omkostninger forbundet med udenlandske solisters aktiviteter med danske musikere i Danmark.

Ansøgning om støtte under kr. 2.000 kr. behandles ikke.

Støttebeløbene ligger typisk mellem 2.000 kr. og 15.000 kr.

Link: <http://www.dkjazz.dk/Page.aspx?NodeID=105772>.

Folkemusikkens Fælles Sekretariat

FFS råder over en pulje til dækning af eller tilskud til transportudgifter i forbindelse med danske musikeres turneer i udlandet. Ved behandlingen af ansøgninger lægges vægt på følgende forhold:

- projekter med musik og musikere af høj professionel og kunstnerisk standard
- projekter, der kan fremme eller medvirke til at fremme den kvalitative udvikling af dansk folkemusikliv
- projekter, der tilgodeser nye talenter inden for professionelt dansk folkemusikliv
- projekter, der rummer videre internationale udviklingsmuligheder for den/de pågældende kunstnere.

Link:

<http://www.folkemusik.dk/view.php3?SectionID=517&ContentID=3127&ParentIDs=/517/&1188906365>.

World Music Denmark

Honorarstøtte

Betingelser for at få bevilget støtte:

- Det samlede honorar må ikke overstige en tarif per musiker.
- Honorarstøtten kan i princippet bruges til job på alle slags spillesteder. Støttede koncerter skal dog være almindelige balforretninger, med offentlig adgang, hvor der tages entré.
- Minimum halvdelen af de støttede job skal foregå uden for Københavnsområdet og Århus.
- Honorarstøtten kan ikke bruges på festivaler.
- Der gives ikke honorarstøtte til udenlandske gæstemusikere.

Som udgangspunkt kan et orkester højst få tildelt maksimal støtte til 5 job per år. På basis af orkesterets størrelse omregnes de 5 job til et maksimalt antal støttetariffer per år.

Der er løbende ansøgningsfrist.

Link: <http://www.worldmusic.dk/page.asp?id=79>.

Aktivitetsstøtte

Aktivitetsstøtte kan søges til arrangementer og projekter, der i særlig grad eksponerer og fremmer dansk verdensmusik - gerne på en nyskabende måde. F.eks.:

- støtte til udenlandske gæstemusikeres transportudgifter til og fra Danmark i forbindelse med en turné eller gæsteoptræden med et dansk orkester (minimum 2 job)
- støtte til festivaler og særlige worldarrangementer med et væsentligt indslag af dansk verdensmusik.

Der er løbende ansøgningsfrist.

Link: <http://www.worldmusic.dk/page.asp?id=249>.

Støtte til markedsføring og PR

Markedsføringsstøtten kan søges til dækning af udgifter, som ikke er omfattet af WMD's øvrige støtteordninger. Herunder kan høre:

- etablering af hjemmeside (der gives ikke støtte til opdatering af allerede eksisterende sider)
- fremstilling af plakater og andet PR-materiale i forbindelse med orkestrets generelle turnévirkksomhed (plakater og andet PR-materiale for cd-udgivelser støttes ikke)
- udgifter til hoteller mellem to eller flere job i Danmark, hvor hjemrejse vil kræve for store rejseomkostninger
- udgifter til lydmand og leje af lydanlæg på spillesteder i Danmark, der ikke har dette.

Der er løbende ansøgningsfrist.

Link: <http://www.worldmusic.dk/page.asp?id=199>.

Banddoktor

WMD har midler til banddoktorer. Ansøgere skal gøre følgende:

- Kontakte den pågældende musiker/instruktør/lærer og spørge, hvornår vedkommende kan komme, og hvor meget aktiviteten vil koste for X antal dage.
- Sammensætte et budget (husk transport, hotel og diæter etc.) og skrive en motiveret begrundelse.
- Husk at I selv skal betale 20 % af undervisers honorar. Hvis honoraret til banddoktoren f.eks. er på 10 timer a 500 kr. = 5.000 kr., vil deltagergebyret i dette tilfælde være 1.000 kr. for hele orkestret. I kan søge WMD om støtte til resten, eventuel leje af lokale m.v.

Ansøgningsfrist senest seks uger inden undervisningen forventes afholdt.

Link: <http://www.worldmusic.dk/page.asp?id=1319>.

Workshopper

Hvis et orkester påtænker at arrangere en workshop, en klinik (eller tilsvarende undervisningsforløb), kan orkestret søge WMD om støtte til dækning af udgifter til lærerløn (maksimum 80 %), lokaleleje, udgifter til ophold og diæt for læreren. Typisk

giver der ikke støtte til lærerens transportudgifter, hvis vedkommende kommer fra udlandet.

Ansøgningsfrist senest seks uger inden workshoppen afholdes.

Link: <http://www.worldmusic.dk/page.asp?id=2709>.

Eksportstøtte

Professionelle danske verdensmusikorkestre har mulighed for at søge tilskud til eksport. Støtten gives primært som tilskud til den internationale transport, men også anden form for eksportarbejde kan støttes. Se herunder.

- Turnéaktivitet: tilskud til transport i forbindelse med turnéer i udlandet (minimum 2 job)
- Møde i udlandet: tilskud til opbygning af kommercielle relationer i udlandet til fremme af international karriere (møder i udlandet med kommende eller nuværende samarbejdspartnere med kontrakter for øje)
- Promotionaktivitet i udlandet (eks. PR-turné: interviews med radiostationer og andre medier)
- Showcases: på eksisterende messer eller egne arrangerede showcases (der gives kun tilskud til transport og overnatning)
- Messedeltagelse: deltagelse på messer, hvor WMD enten ikke deltager eller kun deltager med stand
- Konsulentordning (udland).

Der er løbende behandling af ansøgninger.

Link: <http://www.worldmusic.dk/page.asp?id=239>.

Dansk Musiker Forbund

Støtte fra de kollektive rettighedsmidler

Der kan søge økonomisk støtte til udgivelse, faglig dygtiggørelse, studieophold i udlandet og andre musikfremmende foranstaltninger.

Der er ansøgningsfrist to gange årligt. Fristerne for indlevering af ansøgning er hhv. 1. august og 1. februar.

Link: <http://www.dmf.dk/page.asp?mnid=1912&l=1>.

Støtte til demoindspilning

Som medlem af DMF kan et band nu søge støtte til at komme i studiet for at lave en demo-cd. Det er ikke støtte til egentlig cd-udgivelse. Denne mulighed for at få støtte til en demo-cd afløser den mulighed, der hidtil har været for at låne et demoanlæg.

Link: <http://www.dmf.dk/page.asp?mnid=2682&l=1>.

KODA

KODAs kollektive båndmidler

De kollektive midler kun må anvendes til følgende formål:

- Støtte af enkelte ophavsmænd og kunstnere inden for alle genrer, herunder navnlig de, som yder væsentlige og nyskabende bidrag til dansk musik og film, men som ikke har mulighed for at leve af deres kunstneriske virksomhed.
- Støtte til indspilninger af cd'er, film og videogrammer inden for alle genrer i tilfælde, hvor der må forventes vanskeligheder med at få dækket udgivelses- og distributionsomkostninger mv. gennem bl.a. salgsindtægter.
- Støtte i særlige tilfælde af andre projekter og formål af almen kulturel karakter, herunder uddannelsesformål.

Uddelingen sker især som garantistøtte til cd-udgivelser og film-/videoprojekter samt til arbejdslegater. I særlige tilfælde kan der ydes støtte til uddannelsesformål, rejser, koncerter og komponisthonorarer (bestillingshonorarer). Der kan endvidere ydes støtte til tværgående projekter, der involverer andre typer af rettighedshavere.

Link: <http://www.koda.dk/medlemmer/folder.2005-11-29.0948216781/koda-s-kollektive-bandmidler>.

Dansk Artist Forbund

Dansk Artist Forbund administrerer kollektive rettighedsmidler fra Gramex og Copy-Dan. Der kan ansøges til bl.a. følgende formål:

- Demoindspilning
- Cd-indspilning
- Liveoptræden
- Studierejse
- Uddannelse
- Sociale/humanitære formål
- Film-/video-projekter
- Vækstlagsprojekter
- Eksport.

Link: <http://www.artisten.dk/sw14158.asp>.

DJBFA

Legatsøgning

Vores legatmidler kommer fra KODAs nationale midler. Vi kan i henhold til KODAs love støtte vores medlemmer med:

- Arbejdslegater
- Studie-rejselegater
- Støtte til original dansk musik
- Socialt begrundede tildelinger

Legaterne ydes til den skabende fase og ikke til dækning af udgifter til f.eks. indspilning og instrumentkøb eller udøvende virksomhed.

Link: http://www.djbfa.dk/index.phtml?sek_id=35.

Cd- og nodepuljen

Der gives støtte til medlemmernes fremstilling af cd-kopier og cd-oplag med egen musik eller eksemplar fremstilling af noder. Der ydes op til 6.000 kr. mod forevisning af faktura udskrevet til medlemmet fra cd-producent/trykker el. lign. samt et eksemplar af cd'en. Man kan få tildelt en pulje hvert andet år.

Der er løbende ansøgningsfrist.

Link: http://www.djbfa.dk/index.phtml?sek_id=75.

Cd- og nodestudie

Som medlem af DJBFA kan du benytte dig af faciliteterne i et cd- og nodestudie, der drives af Dansk Komponistforening og ligger på Gråbrødre Torv 16, 1. sal. Du kan gratis én gang om året benytte dig af at trykke op til 300 cd'er/covere – også som nyt medlem. Du skal selv foretage trykningen.

Link: http://www.djbfa.dk/index.phtml?sek_id=70.

Fremførelsespuljen

Medlemmer, der enkeltvis eller i fællesskab går sammen om at finde rammer og former for at fremføre egne værker, kan støttes med op til 5.000 kr. pr. arrangement. Tilskuddet ydes til dækning af de udgifter, der måtte følge af det pågældende arrangement. Som udgifter regnes PR, leje af lokaler, transportomkostninger, lyd og honorarer.

Der er løbende ansøgningsfrist.

Link: http://www.djbfa.dk/index.phtml?sek_id=76.

Rejsepuljen

Til arbejdsrejser af mindst en uges varighed uden for landets grænser.

Rejsepuljen fordeles kvartalsvis med ansøgningsfrist den første hverdag i hvert kvartal. Der er afsat ca. 10 rejser pr. kvartal.

Medlemmerne kan få refunderet rejse- og hoteludgifter på op til 5.000 kr. Der kan ikke ydes støtte til både rejse og refugieophold i samme kvartal.

Tredjeverdenslandepulje

Til studierejser i 3. verdenslande uddeles hvert kvartal fire portioner af 12.500 kr.

Det gælder til rejser uden for Europa, og USA-rejserne skal overstige 14 dage.

Tildeling sker efter samme regler som ved den ordinære rejsepulje.

Der er ansøgningsfrist hver første dag i hvert kvartal til begge rejsepuljer.

Link: http://www.djbfa.dk/index.phtml?sek_id=36.

Listen over støttemuligheder for den rytmiske musiks vækstlag er ikke udtømmende.